

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró felperesnek a dr.Rácz József Gábor ügyvéd által képviselt I. r. és II. r. alperesek ellen szerzői díj megfizetése iránt a Pest Megyei Bíróságon 11.P. 24.452/2005. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 8. Pf.21.464/2006/5. számú ítéletével elbírált perében - a jogerős ítélet ellen - az alperesek részéről 12. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján tartott tárgyaláson meghozta, és alulírott napon nyilvánosan kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen térítsenek meg az államnak felhívásra 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet arra kötelezte az alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 125.000 forintot, és abból 25.000 forint után 1995. február 15. napjától, 100.000 forint után 1995. április 1 napjától a kifizetésig járó, törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint - összesen - 30.000 forint perköltséget.

A jogerős ítélet alapját képező tényállás értelmében a felperes 1993. október 11. napján kötött kiadói szerződést a Kft-vel két középkori izlandi saga magyar nyelvű fordításának, az azokat bevezető esszének és egy jegyzetanyagának, mint egésznek a magyarországi sokszorosítására és a könyvterjesztés jogának átadására, a teljes kézirat átadásának napjától számított öt éves időtartamra. A felperest megillető szerzői díj összegét a tervezett 36 ív terjedelemben tekintettel 510.000 forintban határozták meg. A szerződésben a kiadó vállalta, hogy a szerző kéziratának

megfelelően tünteti fel, hogy a szerző a könyv fordítója, illetve az esszé és a jegyzetanyag írója. Tudomásul vette, hogy a könyv a szerző szellemi tulajdona és kötelezettséget vállalt arra, hogy ezt a tényt „copyrightban” is rögzíti. A Kft. ügyvezetője, a II. r. alperes 1995. február 15. napján írásban nyilatkozott arról, hogy a szerződés teljesítéseként a teljes kéziratot, szerződésen kívüli tételként a tizenegy oldalas névmutatót átvette, amelynek felhasználására külön szerződésben állapodnak meg. A záradékban úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a kézirat terjedelme nem éri el a szerződésben meghatározottakat, a névmutató beszámít a kéziratba, ellenkező esetben nem. Az átadott mű kiadására 1995. évben sor került, a könyv külső borítóján a felperes neve nem szerepelt. A belső borító azt tartalmazza, hogy a mű a felperes fordításában és jegyzeteivel készült el, a szerzői jog jogosultja (copyright) a Kft. A felperes a kiadó Kft. ellen pert indított szerzői joga megsértésének megállapítása, 25.000 forint szerzői díj és 100.000 forint nem vagyoni kár megtérítése iránt. A Fővárosi Bíróság – a bizonyítási eljárás lefolytatását követően meghozott – 8.P.25.507/1995/37. számú ítéletében megállapította, hogy a Kft. megsértette a felperes személyhez fűződő jogait azzal, hogy a „copyright” jelzéssel a szerzői jogok jogosultjaként nem a felperest tüntette fel. A kiadót 25.000 forint szerzői díjban és járulékaiban, illetve 100.000 forint nem vagyoni kártérítésben és járulékaiban is marasztalta. A Kft. végelszámolás eredményeként megszűnt, a cégnyilvántartásból 2000. november 24. napján törölték. A korlátolt felelősségű társaság tagjai a megszűnés időpontjában az alperesek voltak. A Kft. megszűnése miatt az eljárás másodfokon félbeszakadt.

A felperes által indított jelen perben a jogerős ítélet megállapította, hogy az alperesek egyetemleges és korlátlan felelőssége a megszűnt kft. tartozásaiért a Gt. 55. § (3) és (4) bekezdés alapján fennáll, mert a végelszámolási eljárást visszaélésszerűen, a felperes által indított per megindítását követően folytatták le. A szakértői vélemény alapján a jogerős ítélet megállapította, hogy a felperes által átadott kézirat a 36 ívet meghaladta, összesen 38,21 ív terjedelmű volt. A névmutató felhasználásra került, a felhasználás folytán a szerzőt az 1969. évi III. tv. (Szjt.) 13. § (3) bekezdés értelmében díjazás illeti meg. A jogerős ítélet azt is megállapította, hogy a szerződés rendelkezése ellenére a Kft. a szerzői jogok jogosultjaként nem a felperest, hanem magát a kiadót tüntette fel. Ezzel a felperesnek nem vagyoni hátrányt okozott. A „copyright” jelzés ugyanis kívülálló számára azt jelenti, hogy a szerzői jogokkal nem a felperes rendelkezik. Mindezek figyelembevételével az alpereseket a keresettel egyezően marasztalta.

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperesek

nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő. A felperes nem vagyoni kárigénye jogalapját nem jelölte meg, és nem is bizonyította. A jogerős ítéletben felhívott és a szerzői jogról szóló 1969. évi III. tv. (Szjt.) 52. § (2) bekezdés önmagában nem ad alapot a kártérítés megítélésére, sőt úgy rendelkezik, hogy arra a polgári jog szabályai szerint van lehetőség. A kiadott mű iránt igen csekély volt a kereslet, az eltelt 12 év alatt a mű kiadása iránt senki nem érdeklődött. Ebből következően a copyright téves feltüntetése nem vagyoni hátrányt a felperesnek nem okozhatott. Felülvizsgálati kérelmükben vitatták az átadott mű terjedelmére vonatkozó szakértői megállapításokat is. Álláspontjuk szerint a Gt. 56. § alapján fennálló helytállási kötelezettségük nem csupán pénzbeli, ezért a felperes köteles elfogadni a birtokukban maradt könyvpéldányokat. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben írt indokok alapján nem jogszabálysértő.

A szerzői jogról szóló és a peres felek jogviszonyában irányadó 1969. évi III. tv. (Szjt.) 13. § (3) bekezdés értelmében a szerzőt a mű felhasználása ellenében díjazás illeti meg. Az Szjt. 26. § (1) bekezdés szerint a felhasználási szerződés feltételeit - a törvényben megszabott korlátok között - a felek állapítják meg, míg az Szjt. 27. § értelmében a felhasználási szerződést - ha jogszabály másképp nem rendelkezik - írásban kell megkötni.

E rendelkezések alapján a szerzőt - kifejezett joglemondás hiányában - műve felhasználása (kiadása) esetén díjazás illeti meg, amelyről írásba foglalt szerződésben kell a feleknek rendelkezniük. A kiadó pedig a díj megfizetésére köteles.

A kiadó és a felperes között létrejött kiadói szerződés részletesen meghatározta a kézirat egyes részeit, azok terjedelmét, a felperes azonban a szerződésben névmutató készítésére nem vállalt kötelezettséget. A kiadó képviselőjében a jelen per II. r. alperese az 1995. február 15. napján kelt nyilatkozat szerint a névmutatót átvette, azzal, hogy annak felhasználásáról külön szerződésben fognak megállapodni, a záradékban pedig kijelentette, hogy amennyiben a kézirat terjedelme nem éri el a szerződésben meghatározott terjedelmet, a névmutató beszámít a kéziratba, ellenkező esetben nem.

A Fővárosi Bíróság előtt 8.P.25.507/1995. szám alatt folyamatban volt perben beszerzett szakértői vélemény egyértelműen tartalmazza, hogy az átadott mű teljes terjedelme 38,21 szerzői ív, azaz meghaladja a kiadói szerződésben meghatározott terjedelmet, a 36 ívet. A szakértő véleményét a felek észrevételei folytán többször kiegészítette, a terjedelem meghatározására vonatkozó számításait levezette és részletesen megindokolta. Nem tévedett ezért a jogerős

ítélet akkor, amikor az aggálytalan szakértői vélemény alapján állapította meg az átadott mű terjedelmét. A mű a névmutatóval együtt került kiadásra. A könyv terjedelmére és a felek megállapodására tekintettel ezért a felperes további díjazásra volt jogosult. Nem tévedett a jogerős ítélet akkor, amikor a kiadói szerződésben meghatározott összegszerűség alapulvételével az alpereseket az egy ív terjedelmű névmutató felhasználása miatt arányos szerzői díj megfizetésére kötelezte.

Az Szjt. 12. § (1) bekezdés szerint a szerzőt megilleti az a jog, hogy művén (a személyhez fűződő és vagyoni jogok jogosultjaként) feltüntessék. A szerződő felek a kiadói szerződés 6. és 7. pontjában ennek megfelelően rendelkeztek úgy, hogy a kiadó feltünteti, hogy a felperes a könyv fordítója, illetve az esszé és a jegyzetanyag írója, és „copyright” jelzéssel rögzíti, hogy a mű a felperes szellemi tulajdona. A kiadó azonban a törvényi és a szerződési rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva a szerzői jogok jogosultjaként nem a felperest, hanem a kiadót tüntette fel. Megalapozottan jutott ezért a jogerős ítélet arra a következtetésre, hogy ezzel a szerző személyhez fűződő jogait megsértette.

Az Szjt. 52. § (2) bekezdés értelmében a szerzői jog megsértése esetén a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítés jár. Kártérítésre alap az is, ha a szerző személyhez fűződő jogát megsértik.

E rendelkezés alapján szerzői jogok megsértése esetén a szerző az általános szabályok szerint igényelhet kártérítést.

A Ptk. 339. § (1) bekezdés szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. A Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán azt a kárpótlást és költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A szerző számára a köztudomás szerint (Pp. 163. § (3) bekezdés) is hátrányt jelent, ha a szellemi alkotását magában foglaló kiadvány a szerzői jogok jogosultjaként nem őt, hanem kifejezetten más személyt tüntet fel. A felperes nem vagyoni hátrányát erre a körülményre alapította. A nem vagyoni kártérítés összegét a jogerős ítélet a Pp. 206. § (3) bekezdés szerinti mérlegelési jogkörében helyesen állapította meg.

Az alperesek az 1997. évi CXIV. tv. (Gt.) 55. § (2) bekezdés, illetve 56. § (2) bekezdés értelmében felelősséggel tartoznak a megszűnt gazdasági társaságot terhelő tartozásokért, felelősségük a társaság megszűnésekor felosztott társasági vagyonból a reájuk jutó rész erejéig áll fenn. A Kft. v.a. 2000. október 12. napján

készített vagyonleltára szerint a gazdasági társaság felosztható vagyona 804.842 forint készpénzből, az önkormányzattal szemben fennálló 142.695 forint készpénzkövetelésből és 311.992 forint értékben a megmaradt könyvállományból állt. A felperes szerzői díj és kártérítés iránti igénye pénzkövetelés, amelyet a gazdasági társaság vagyonából az alpereseknek jutó készpénz fedezett, ezért nem tévedett a jogerős ítélet akkor, amikor az alperesek helytállási felelősségét készpénzben határozta meg.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdés alkalmazásával hatályában fenntartotta, és az alpereseket a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján kötelezte a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2007. szeptember 19.

dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Angyalné dr. Demeter Judit sk. előadó bíró, dr. Mészáros Máttyás sk. bíró

A kiadmány hitelével:

Vné

tisztviselő